

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 Mars 1874 kl. 2 e. m.

Andra Kammararens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 4, i anledning af väckt förslag om underdånig hemställan till Kongl. Maj:t, angående åstadkommande af permanenta skiljedomstolar för biläggande af internationela tvistefrågor.

Herr J. Jonasson från Calmar län har uti en inom Kammararen väckt och till Utskottet öfverlemnad motion, N:o 13, föreslagit, att Riksdagen ville till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse, med anhållan det Kongl. Maj:t täcktes vid alla de tillfällen, då främmande makter med Sverige eller med hvarandra öppnade underhandlingar angående åstadkommande af permanenta skiljedomstolar för biläggande af internationela tvistefrågor, understödja desamma.

Vid 1869 års riksdag väcktes af samme motionär förslag om Sveriges medverkan för åstadkommande af en allmän afväpning. Nämnde Riksdags Sjette Tillfälliga Utskott, till hvilket motionen remitterades, gillade väl förslagets syftemål, men afstyrkte bifall å motionen, hvilken dock vid behandling i Andra Kammararen förordades af flere talare, och efter en längre diskussion fattade Kammararen, genom votering med 74 röster mot 41, beslut af följande innehåll:

Bih. till Riksd. Prot. 1874. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 9 Häft.

"Med godkännande af de åsikter, som innefattas i motionen rörande de grundsatser, som böra tjena till ledning för Sveriges politiska förhållande till de öfriga makterna, anser Kammaren dock icke lämpligt att till Kongl. Maj:t ingå med någon anhållan att, till vinnande af det med motionen afsedda syftemål, åstadkomma någon Sveriges inblandning i de sväfvande Europeiska frågorna, hvarföre utlåtandet lägges till handlingarna."

Under de 5 år, som förflutit sedan berörda fråga sålunda afgjordes, synes den hafva vunnit en stor och berättigad uppmärksamhet i åtskilliga civiliserade länder, och stora sträfvanden hafva blifvit gjorda såväl i lagstiftande församlingar som af enskilda framstående sällskap och personer för åstadkommande af den utaf motionären föreslagna utväg till biläggande af internationela tvister genom en skiljedom, grundad på en af samtliga makter erkänd folkrätt. Så har i engelska underhuset af en parlamentsledamot den 9 Juli 1873 ett förslag blifvit väckt om framställning till regeringen, att underhandlingar måtte inledas med utländska makter angående upprättande af en permanent internationel skiljedomstol, hvilket förslag af underhuset antagits med 98 röster mot 88. I sitt svar på denna underhusets framställning yttrade regeringen, att hon alltid och vid alla tillfällen sökt genom sina råd och sitt föredöme införa bruket att bilägga tvister folken emellan genom att frivilligt underkasta sig vänskapliga makters skiljedom, samt att hon bemödat sig om att främja antagandet af internationela rättsgrundsatser, hvarjemte nämnda regering förklarade, att den fortfarande ville iakttaga detta förfaringsätt med särskild hänsyn till de tider och de tillfällen, då det kunde synas lägligt att med framgång användas:

Efter Englands föredöme har det italienska parlamentet handlat på ungefär enahanda sätt, då en dess ledamot föreslagit att italienska regeringen skulle vid första lämpliga tillfälle göra framställning om inrättande af en politisk skiljedomstol. Utrikesministern biträdde förslaget, hvilket ock, sedan äfven andre talare förordat detsamma, blef af parlamentet enhälligt antaget.

Att politiska tvister af ganska vidtomfattande betydelse verkligen kunnat genom dylika skiljedomstolar biläggas, derpå har de senare årens historia att framvisa åtskilliga exempel, af hvilka särskildt må nämnas den s. k. Alabamafrågan. Den 15 Juni 1872 sammanträdde i Genève en af England och den Amerikanska Unionen utsedd bemedlingskommission, genom hvars beslut England förklarades skyldigt att till Förenta Staterna utbetala 15½ millioner dollars, eller omkring 50 millioner riksdaler, i skadestånd för de oförrätter, som under det amerikanska slafbefrielse-kriget genom i England utrustade kapare blifvit Unionen tillfogade. I den s. k. San Juan-frågan åter, hvilken afsåg en gränsreglering, blef tvisten mellan samma stater hänskjuten till afgörande af Tyska

Kejsaren hvilken i enlighet med traktaten af den 15 Juni 1846 fastställde Amerikanarnes fordringar.

De sålunda anförda bevisen på biläggande genom ömsesidig öfverens-kommelse af sådana tvisteämnen som nu äro i fråga, anser Utskottet tillräckligt tala för verkställbarheten af de utaf motionären uppgifna fredsgrundsatser. Visserligen kan det inkast göras, att landets regering, oberoende af en sådan framställning, som den motionären åsyftat, icke lärer underlåta att, i allt hvad på densamma ankommer, medverka till fredens bevarande ej blott emellan vårt land och andra länder utan jemväl, om ske kan, andra länder emellan; men, äfven med villigt erkännande häraf, synes det Utskottet som om mera eftertryck skulle i sådant fall kunna gifvas åt regeringens tillgöranden, derest landets representation uttalade sig för och understödde desamma.

Med anledning af hvad sålunda blifvit anfördt och under instämmande i de för hvarje fredsvän talande humanitets-skäl, hvilka motionären framhållit, samt i förhoppning att denna för folkens och enskildes väl så betydelsefulla sak vinner Sveriges högsinnade Konungs behjertande, får Utskottet vördsamt föreslå:

att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t framställa den önskan, att Kongl. Maj:t, efter sig företeende omständigheter och på sätt Kongl. Maj:t må finna lämpligt, täcktes medverka till upprättande af en skiljedomstol, vare sig stadigvarande eller sammansatt vid hvarje särskildt tillfälle för biläggande af uppkommande tvister emellan nationerna.

Stockholm den 9 Mars 1874.

På Utskottets vägnar:

C. V. Carlson.

Reservation:

af Herrar *Carlson, Thomasson och Rutberg*: "Då Konungen grundlagsenligt tillkommer att, på sätt honom lämpligast synes, handhafva de i 11 § Regeringsformen omförmälda mål, hvilka motionären med sitt förslag åsyftar, äfvensom att i afhandlingar och förbund med främmande makter ingå, samt för visso anta-

gas må, att Konungen, utan någon framställning från Riksdagen, skall vid alla tillfällen, då förhållandena finnas dertill föranleda, taga de mått och steg i fredens intresse, som af omständigheterna påkallas, anse vi den af Utskottet föreslagna underdåniga skrifvelse, icke vara lämplig utan hemställa för vår del,

att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda."
